

ŠKOLA NARODNOG ZDRAVLJA „ANDRIJA ŠTAMPAR“ U KONTEKSTU ARHITEKTURE INTERNACIONALNOG MODERNIZMA

Istraživačko izložbeni projekt Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU u suradnji sa „Školom narodnog zdravlja“ i Muzejem povijesti medicine i farmacije HAZU (u osnivanju)

Projekt Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ u kontekstu arhitekture internacionalnog modernizma realiziran je kao završna, reprezentacijska faza rada na istraživačkoj temi posvećenoj ulozi Higijenskog zavoda i Škole narodnog zdravlja u Zagrebu u procesima inauguracije i afirmacije internacionalnog modernizma u kontekstu arhitektonske discipline. Tema je obrađena u sklopu znanstvenog projekta „Modernizam i prostorni identitet Hrvatske u dvadesetom stoljeću“ koji se odvija u Hrvatskom muzeju arhitekture HAZU od 2006. do 2013. godine pod vodstvom akademika Borisa Magaša, a potom pod vodstvom akademika Andrije Mutnjakovića. Isto tako, projekt je rezultat jedne od temeljnih djelatnosti Hrvatskog

muzeja arhitekture: rada na objedinjavanju izvora relevantnih za istraživanje arhitektonske kulture koji su pohranjeni u raznim institucijama ili se nalaze u sklopu različitih korpusa informacija, a pridonose razumijevanju procesa unutar arhitektonske kulture. Koncipiran je kao dokumentarna platforma koja u nekoliko tematskih cjelina uspostavlja vezu između djelovanja sanitarno-tehničke struke u sklopu Higijenskog zavoda i Škole narodnog zdravlja i razvojne linije hrvatske moderne arhitekture u razdoblju inauguracije novoga građenja te nastupa i afirmacije internacionalne moderne u razdoblju od polovine 20-ih do kraja 30-ih godina dvadesetog stoljeća.

Danas Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, kao samostalni dio medicinskog fakulteta, čuva dijelove arhiva svoga nekadašnjeg Odjela za sanitarnu tehniku. Arhiv sadrži zbirku nacrti i projekata koji su nastali u sklopu projektantskog rada inženjera škole i bogati foto-arhiv korišten u nastavi, izobrazbi sanitarno-tehničkih inženjera i liječnika i propagandi namijenjenoj pretežno seoskom stanovništvu, ali i socijalno ugroženom građanstvu. Zbirka nacrti sadrži 72 tematske cjeline. Pojedine cjeline sadrže tehničku dokumentaciju različitih sanitarno-tehničkih i građevinsko-arhitektonskih projekata s folijacijom više od 2300 dokumenata. Fotoarhiv ima 11376 jedinica (negativa i pozitiva) snimljenih između 1913. i 1965., u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Makedoniji te u inozemstvu. Najveći dio snimljen je od 1925. do 1944. i daje uvid u opseg rada Odjela: izvedene objekte (vodovode, seoske gospodarske objekte, selo Mraclin, 50 zdravstvenih ustanova uključujući domove zdravlja, paviljon lječilišta u Novom Marofu, oporavilišta u Šumetlici i Martinšćici itd.) te projekte za gradnju objekata – od zdenaca do kuća. Također su dokumentirana studijska putovanja i stručna usavršavanja zaposlenika. U

toj cjelini možemo pratiti njihove interese u rasponu od spomenika kulture (Zagreba, Splita, Raba, Trogira, Sušaka, Vukovara, Šibenika, Dubrovnika) do turističke i suvremene europske arhitekture. Trećinu arhiva čine jedinice snimljene u inozemstvu, i to Sjedinjenim Američkim Državama, Velikoj Britaniji, Njemačkoj, Francuskoj, Nizozemskoj, Belgiji, Češkoj i Poljskoj u drugoj polovini 20-tih i početkom 30-ih godina dvadesetog stoljeća. Od arhitektonskih i urbanističkih projekata ističe se gradnja javnih objekata i stambenih naselja u Dresdenu, Rotterdamu, Berlinu, Frankfurtu i Stuttgartu, među kojima su antologijska djela vodećih europskih arhitekata poput Waltera Gropiusa, Le Corbusiera, J. P. P. Ouda i Miesa van der Rohea. Dokumentirane su Higijenska izložba u Dresdenu 1931., Graditeljska izložba u Berlinu 1931., Kolonijalna izložba u Parizu 1931. i Paviljon Lige naroda na Svjetskoj izložbi u Parizu 1937. s izložbom «seoska kuća» na kojoj je sudjelovala i Škola narodnog zdravlja. Zbirka također sadrži niz preslika iz literature različitih referentnih primjera arhitektonskih i sanitarno-tehničkih projekata i realizacija.

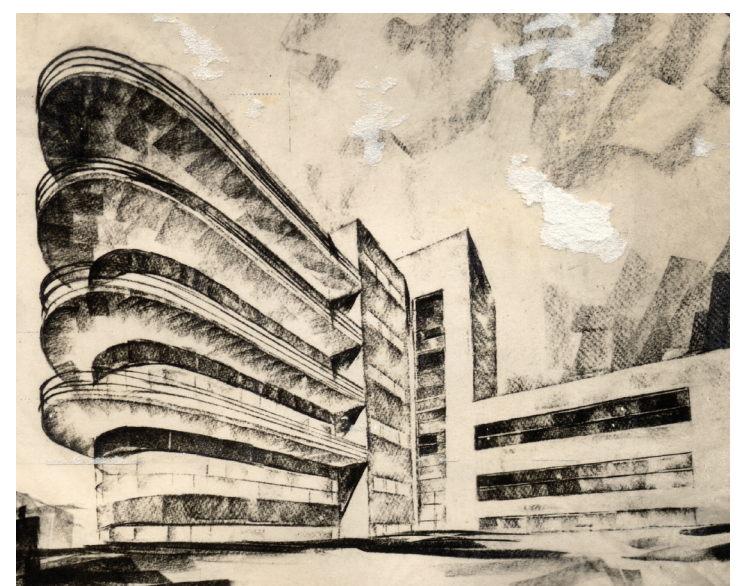
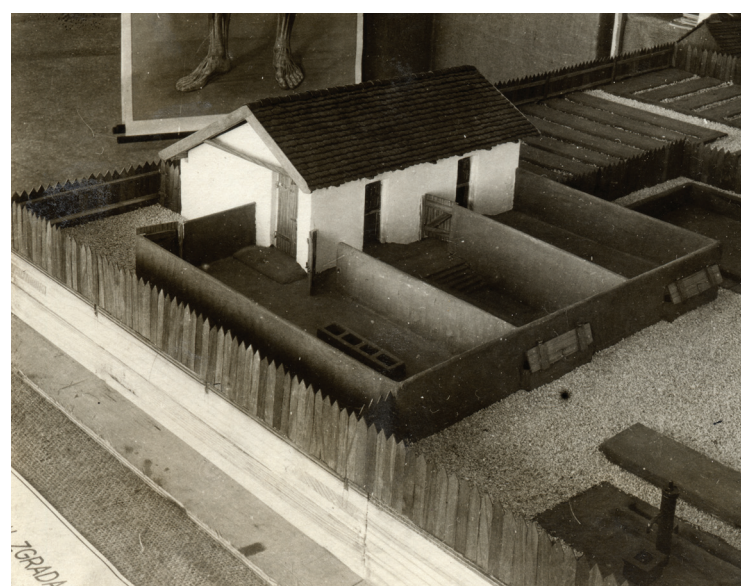
Korpus informacija koji sadržava arhiv Tehničkog odjeljenja Škole narodnog zdravlja nadilazi okvir rada i djelovanja Škole i dragocjen je izvor za istraživanje važnih društveno uvjetovanih sastavnica arhitektonske kulture. U našem izložbenom programu, koji je dio projekta, koristeći se gradivom ovog arhiva predstaviti ćemo nekoliko važnih tema te kulture na kojima se susreću dostignuća sanitarno-tehničke struke i arhitekture internacionalnog modernizma: studijska putovanja inženjera Škole narodnog zdravlja i prijenos međunarodnih iskustava novoga građenja u našu sredinu; status kulturne baštine u uvjetima borbe za podizanje sanitarnog standarda, osobito u ruralnoj sredini te asanacija sela kao sredstvo higijenskog, socijalnog, ekonomskog i kulturnog osvješavanja ugroženog seljaštva; projektiranje, standardizacija i izgradnja objekata, osobito onih namijenjenih zdravstvenoj zaštiti.

Sve teme predstavljene su pretežno gradivom iz arhiva Tehničkog odjeljenja Higijenskog zavoda sa Školom narodnog zdravlja i iz zbirke Selimira i Zoje Dumengjić iz Muzeja grada

Zagreba. Dio korištenog gradiva čuva se u Hrvatskom muzeju arhitekture HAZU, Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, Muzeju povijesti medicine i farmacije HAZU (u osnivanju) te zbirci plakata Grafičkog kabineta HAZU. Rad institucije u cjelini popratno je predstavljen dokumentarnim video i filmskim projekcijama iz Hrvatske kinoteke i arhiva Hrvatske radio-televizije.

Cilj ovog projekta je upoznavanje šire kulturne javnosti s ulogom i značenjem institucionalnog rada kakav je rad Škole narodnog zdravlja u Zagrebu za razvoj arhitektonske kulture. Također, dugoročni cilj je stvaranje fonda digitaliziranoga gradiva koje se može pretraživati s pomoću sučelja prilagođenih istraživačima arhitekture te ga nadalje interpretirati i kontekstualizirati u širi kulturni prostor.

Dubravka Kisić

nositelj projekta izložbe
HRVATSKI MUZEJ ARHITEKTURE HAZU
autorica koncepcije i postava izložbe
DUBRAVKA KISIĆ
savjetnica na projektu
Prof.dr.sc. ANKICA SENTA MARIĆ
(Škola narodnog zdravlja)

realizacija izložbe
DUBRAVKA KISIĆ
JADRANKA POTLAČEK (suradnica, Škola narodnog zdravlja)
ANA KRŠINIĆ LOZICA (suradnica)
NADA BENČEC (tehnička pomoć)

Sveučilište u Zagrebu
Medicinski fakultet
Škola narodnog zdravlja
"Andrija Štampar"

HAZU
HRVATSKI MUZEJ
ARHITEKTURE

I. G. Kovačića 37
10 000 Zagreb
t/f 01 48 34 551, 48 34 553
e hma@hazu.hr
www.hazu.hr

ŠKOLA NARODNOG ZDRAVLJA „ANDRIJA ŠTAMPAR“ U KONTEKSTU ARHITEKTURE INTERNACIONALNOG MODERNIZMA

Izložba iz arhiva Tehničkog odjeljenja
Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“

02. 12. 2014. – 23. 12. 2014.

HRVATSKI MUZEJ ARHITEKTURE
HAZU
Ivana Gorana Kovačića 37, Zagreb

Izložba je otvorena radnim danom
od 11 do 18 sati.

02. 12. 2014. u 18 SATI

OTVORENJE IZLOŽBE I PREDSTAVLJANJE
KNJIGE ŠKOLA NARODNOG ZDRAVLJA
„ANDRIJA ŠTAMPAR“ 1926. – 1939.
ARHITEKTURA I SANITARNA TEHNIKA U SLUŽBI
NAPRETKA AUTORICE DUBRAVKE KISIĆ
Knjigu će predstaviti akademik Andrija
Mutnjaković i dr. Sc. Prof. Ankica Senta Marić

Veselimo se vašem dolasku

Sveučilište u Zagrebu,
Medicinski fakultet
Škola narodnog zdravlja
"Andrija Štampar"

